

شهادت عالم نستوه و مجاهد آیت‌الله "سید حسن مدرس" به دستور "رضاخان" (1316ش)

آیت‌الله سیدحسن مدرس در حدود سال 1249 ش در قریه "سرابه کچو" از توابع زواره اردستان در استان اصفهان دیده به جهان گشود.

آیت‌الله سیدحسن مدرس در حدود سال 1249 ش در قریه "سرابه کچو" از توابع زواره اردستان در استان اصفهان دیده به جهان گشود. سیدحسن در 14 سالگی به اصفهان عزیمت کرد و ده سال تمام در آنجا به بحث و تحقیق پرداخت. وی در سال 1272ش به نجف اشرف هجرت نمود و به مدت هفت سال از محضر حضرات آیات علامه سیدمحمدکاظم یزدی، آخوند خراسانی و نیز میرزای بزرگ شیرازی استفاده نمود و به درجات بالایی علمی دست یافت. سید حسن پس از اخذ اجازه اجتهاد، به اصفهان بازگشت و به تدریس فقه و اصول مشغول گردید. وی همزمان با اوج‌گیری نهضت مشروطه در ایران، وارد صحنه سیاست شد و از طرف علما و مراجع شیعه به عنوان مجتهد طراز اول کشور برای نظارت بر قوانین مجلس شورای ملی انتخاب گردید. مدرس در سال 1290 ش، امور رسیدگی به مدرسه عالی سپهسالار (شهید مطهری) را به عهده گرفت و مشغول تدریس در این مدرسه گردید. در دوره‌های بعد، مبارزات مدرس، شکل دیگری به خود گرفت و او بارها با در نظر گرفتن منافع ملت با صاحبان قدرت، مخالفت ورزید که تحصن درحرم حضرت عبدالعظیم (ع) در اعتراض به دولت صمصام‌الدوله، اعتراض به کودتای انگلیسی‌رضاخان و نیز جمهوریت رضاخانی از آن جمله‌اند. با به قدرت رسیدن رضاخان، سیدحسن مدرس به عنوان دشمن شماره یک وی در مجلس، نسبت به زورمداری‌ها و قدرت‌ورزی‌های رضاخان مطرح شد و بر اثر سوء تدبیر سردار سپه، طرح استیضاح رضاخان را به تصویب رساند. در این میان رضاخان مترصد فرصتی بود که بتواند این روحانی آگاه و عالم را از سر راه خود بردارد. رضاخان پس از به دست گرفتن سلطنت و پس از آن که نقشه ترور مدرس را ناکام دید، او را در شانزدهم مهر 1307 دستگیر و به خوف و پس از مدتی به کاشمر از توابع خراسان تبعید نمود و پس از ده سال تبعید، مأموران شاه، وی را مسموم و سپس در دهم آذر 1316ش در 67 سالگی، در حال نماز خفه کردند. قیام مدرس، نخستین جرقه نهضت ضداستبدادی و آخرین آن نبود. مدرس، مظهر مقاومت ملت و آن عده از نمایندگان مردم بود که به رمز توطئه و عمق فاجعه پی برده و معتقد به چاره کار قبل از وقوع حادثه بودند. قیام و مقاومت نستوه و حماسه‌آفرین مدرس در آن شرایط و جو اختناق و ارباب، گرچه در لابلای حوادث مشروطیت به عنوان یک جریان فرعی مطرح شده است، ولی در مطالعه تاریخ نهضت‌های اسلامی، عنوان و جایگاه مستقل و درخشانی دارد. اندیشه‌های سیاسی مدرس را نه به عنوان یک اعتراض تاریخی بر یک جریان انحرافی، بلکه به صورت یک جریان و نهضت در ارائه تفکر درست و مایه‌دار سیاسی و انقلابی اسلام، و تجدید حیات سیاسی، باید تلقی نمود.